

СВЕТОСЛАВ КОЛЕВ
ВЪОБРАЖАЕМО ИНТЕРВЮ С
РАФАЕЛ САБАТИНИ

chitanka.info

Нека читателите ми простят волността, която си позволявам, като печатам интервю, което никога не се е състояло. Но всички данни около личността и творчеството на писателя Рафаел Сабатини са напълно достоверни, защото проучването, което съм направил, ми дава правото да мисля, че той би отговорил на моите въпроси приблизително така, както по един или друг повод, на разни места и пред различни хора, и в друго време, е съобщавал нещо за себе си.

Началото на януари 1950 година в швейцарския планински курорт Аделбоден. Цяла нощ валя пухкав сняг, на утрото грейна слънце, чиито лъчи се пречупват в снежните кристалчета с причудливи отблясъци на скъпоценни камъни. В далечината, на юг, сияе недостижимо висок Вилдщрубел, който надминава нашата Мусала с повече от триста метра. Седим в ресторанта на стогодишния хотел „Адлер“. Събеседникът ми е висок, добре сложен, с почти бяла коса, която по-рано е била червеникава, изразителни черти, напомнящи италиански кондотиере от Възраждането, светлокафяви очи, които англичаните наричат „лешникови“. Въпреки напредналата възраст на сътрапезника ми, а той е навършил вече седемдесет и четири години, очите му святкат живо и наблюдават посетителите от съседните маси. Смуствам се неволно, защото ми предстои да взема интервю от една знаменитост на епохата, писателя Рафаел Сабатини. Несъмнено той отгатва стеснението ми и ме насърчава с благосклонна усмивка.

— Ще започна с въпрос, който затруднява редовно българските читатели. Към каква народност трябва да бъдете отнесен?

Авторът на романа „Скарамуш“, който претърпя у нас за пет години две различни издания: през 1942 година издателство „Смрикаров“ го издаде в превод на Борислав Вечеров и през 1947 година в книгоиздателство „Лотос“ — в превод на Борис Табаков, се засмива непринудено.

— Този въпрос затруднява и мене самия. Родих се на 29 април 1875 година в Йези, старинно градче в Адриатическото крайбрежие. Баща ми. Винченцо Сабатини, беше италианец, учител по професия. Но не обикновен учител, а „маестро кавалиере“. Майка ми беше англичанка и по баща се наричаше Ана Трафорд. От нея научих английски и в къщи обикновено говорехме на този език. Навън по необходимост разговарях на италиански. Баща ми беше неспокоен дух и често сменяше местожителството на семейството. Основното си

образование получих в Цуг, столицата на най-малкия швейцарски кантон. Там изучавах немски и френски. Гимназия завърших в Порту, където научих португалски. После обикалях из Франция, Испания, Германия, Австро-Унгария и къде ли не из Европа. В края на века Лондон беше световният търговски център, който привличаше хора от всички континенти. Заминах и аз за Лондон да търся щастие...

— А какво ви насочи към историческия роман?

— Историята беше, така да се каже, в кръвта ми. Както споменах, родното ми място е Йези. В този градец се е родил и един от най-славните императори на Свещената римска империя, Фридрих Втори. Той е бил не само император на Италия и Германия, но и крал на Сицилия. Като ръководител на Петия кръстоносен поход, сразил сарацините, освободил Ерусалим и в 1229 година се провъзгласил за крал на Ерусалим. Затова в Йези градските стени, замъкът, катедралите, всеки камък бяха напоени с предания и спомени за паметни събития. Докато в училище съучениците ми се увличаха от приключенско четиво, аз не вдигах глава от историческите книги.

— Защо тогава не станяхте историк?

— Защото повече ме влечеше писателското творчество. Написах все пак две исторически изследвания: „Животът на Цезар Борджия“, което издадох в 1912 година, и „Торкемада и испанската инквизиция“, което се отпечати в 1914 година. И двете са сериозни научни трудове. Но нещо все ме теглеше към историческия роман. За щастие точно в края на миналия век той беше твърде моден. В Англия се откриваше най-вече Станли Джон Уейман, чиито романи бяха посветени или на миналото на Франция, особено на Великата френска революция от 1789 година, или на историята на Англия. В Съединените щати пък на най-голяма известност се радваше писателят Уинстън Чърчил, чиито романи разработваха епизоди из американската история. И двамата ми послужиха в началото за образци, но най-силно влияние върху творческия ми път оказа сър Уолтър Скот. Когато пристигнах в Лондон, бях италиански гражданин. Макар да говорех свободно пет-шест езика, най-добре владеех английски, затова и почнах да пиша на този език. Първият ми исторически роман, „Рицарят на кръчмата“, видя бял ден през 1904 година. Той бе посрещнат благосклонно, та в 1906 година издадох двата романа „Бардлиз Великолепни“ и „Тъпченето на лилиите“. Оттогава нататък взех да публикувам всяка

година по един роман. До края на Първата световна война бяха отпечатани общо седемнадесет мои книги, от които четиринадесет романа. Междувременно взех и британско гражданство. Така че, въпреки италианското ми потекло и презиме, литературните критици ме считат за английски писател.

— А кога написахте романа „Скарамуш“.

— Както споменах вече, Станли Джон Уейман беше използвал Френската революция за част от своите романи. Тази смутна епоха ме привличаше силно и мене. Познавах добре и живота на италианския артист Тиберио Фиорели, който бил известен в Париж под прякора „Скарамуш“. Той бе починал един век преди революцията и беше играл пред френските крале Лудвиг XIII и Лудвик XIV, но като образ беше много жизнен и привлекателен. Затова при обрисовката на главния си герой използвах черти от личността му, както и неговия прякор. През войната обаче интересът към историческия роман беше позагълхнал. Шест издатели отказаха да приемат ръкописи. Най-после романът бе издаден в 1921 година. Неочаквано и за издателя, и за мене той придоби световна популярност. През 1923 година американският режисьор Рекс Инграм го засне на филм, като повери главната роля на Рамон Новаро, един от най-популярните киноартисти по онова време. Успехът на романа и на филма ме насърчи да напиша продължение и през 1931 година излезе от печат поредица от нови приключения под заглавието „Скарамуш — създателят на крале“.

— През 1946 година у нас бе преведен романът ви „Капитан Блъд“. Какво ще кажете за тази книга?

— Пиратството като историческо явление винаги ме е привличало. Още в 1915 година публикувах пиратския роман „Морският ястреб“, който пожъна всеобщи одобрения и през 1940 година бе пресъздаден на филм. Когато се появи романът „Капитан Блъд“ през 1922 година, изживях дните на най-голямата си популярност. По тиражи той затъмни дори „Скарамуш“. Американският режисьор Майкъл Къртис направи от него чудесен филм. Наложих се да напиша още две продължения: в 1931 година — „Дневникът на капитан Блъд“, в 1936 година — „Успехите на капитан Блъд“.

— Как пишете историческите си романи?

— Щом ме осени щастливо хрумване, събирам в течение на седмици или месеци материали, после написвам книгата на един дъх. Никога не посещавам мястото на действието, защото съвременният му вид може да замъгли картината, която съм нарисувал във въображението си.

— Колко книги сте издали досега?

— Общо 42: от тях 38 исторически романа, 3 исторически изследвания (едното в 3 тома) и 1 сборник с разкази. Последният ми роман „Играчът“ излезе миналата година. Към тях трябва да се прибавят драматизациите на някои романи и кино-сценариите.

Долових умора в гласа на престарелия писател, та вметнах плахо:

— Май ви поизморих.

— Да. Напоследък не се чувствавам добре... Ще продължим друг път...

Ала не успяхме да продължим. Скоро състоянието му се влоши и на 13 февруари 1950 година той почина в Аделбоден.

На следния ден най-меродавният английски вестник, „Таймс“, в литературното си приложение помести дълга статия за Рафаел Сабатини, където писа между другото:

„Популярността на неговите задъхващо увлекателни исторически романи може да се обясни с дарбата му да създава стегната и напрегната интрига, с умението му да вдъхва живот на фактите, които е събрал в продължение на дълги издирвания... Така се получаваше, ако не история, поне първокласна белетристика.“

В България произведенията на Рафаел Сабатини продължиха да се издават и преиздават. Нашите читатели се запознаха и с романите: „Дневникът на капитан Блъд“, „Морският ястреб“ и „Наследникът на лилиите“, а романите, „Капитан Блъд“ и „Скарамуш“ бяха преиздадени в нови преводи на Александър Стефанов и съответно Сидер Флорин, като дори претърпяха по две издания.

Светослав Колев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.